

Planeringsavdelningen
Gregor Bunge
016 - 544 2006
gregor.bunge@energimyndigheten.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Regionala strukturfondsprogram som innehållsmässigt sammanfaller med Energimyndighetens verksamhet

Enligt uppdrag 14 i Energimyndighetens regleringsbrev för 2008

Sammanfattning

- Energimyndigheten konstaterar att få av strukturfondernas projekt under perioden har energirelevans.
- Energimyndigheten har ambitionen att om möjligt delfinansiera projekt som har energirelevans med strukturfondsfinansiering.
- Energimyndigheten ser det tematiska myndighetsarbetet inom den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007 - 2013 som en möjlighet att få till stånd ett ökat samarbete i energirelevanta projekt mellan Energimyndigheten och strukturfonderna.
- Energimyndigheten ser det som viktigt att fortsätta samverkan kring bedömning av energirelevanta strukturfondsprojekt.
- Vid planeringen av användningen av strukturfondsmedel bör energi få större utrymme.

Uppdraget

Enligt uppdraget i regleringsbrevet ska Energimyndigheten kartlägga vilka av de aktiviteter som avses att vidtas under strukturfondernas programperiod 2007-2013 som till mål och syfte sammanfaller med myndighetens egen verksamhet för omställning av energisystemet. Myndigheten ska i detta arbete utreda möjligheterna till delfinansiering och, om den finner det lämpligt, främja sådana aktiviteter.

Efter en genomgång av de åtta strukturfondernas projekt för perioden 2007 till 2013 kan Energimyndigheten konstatera att ytterst få aktiviteter har sådan tydlig koppling till Energimyndighetens verksamhet och omställningen av energisystemet att det finns skäl till att utreda delfinansiering av dessa projekt.

I ett fall har myndigheten gått in med delfinansiering, "Försöksverksamhet etanoltillverkning och projektering - av Bioenergikombinatet i Härjedalen", och en aktivitet, "Bioenergigårdar i ett nytt landskap", där myndigheten ingår som medfinansör, är i beredningsprocessen inför beslut om strukturfondsmedel.

Datum
2008-09-01

Det är också möjligt att utökade kontakter väcker ökat intresse för energifrågor och därmed leder till fler projekt.

Energimyndigheten kommer att se över möjligheterna för ett system att följa strukturfondernas projekt och se om det kan finnas skäl att gå in med medfinansiering. Energimyndigheten avser också att i ökad utsträckning ta initiativ till regionala projekt som i samverkan med regionala parter kan leda till ansökningar av strukturfondsmedel.

Energimyndigheten bör även om myndigheten inte går in med finansiering kunna stödja projekt som har energirelevans, med kontaktnät och kunskapsstöd, genom att visa på närliggande program och projekt eller genom att anvisa kunskapskällor såväl inom myndigheten som externa. Detta är exempelvis, som myndigheten ser det, fallet med många av de projekt som myndigheten tar upp i bilagan.

Tankar om nya områden för strukturfonderna

Härutöver vill Energimyndigheten föra fram en ide om vidare användning av strukturfondsmedel. Strukturfonderna är riktade mot bestämda insatsområden. Med fokusering mot energi skulle fonderna starkare kunna föra in energifrågorna i det regionala utvecklingsarbetet.

Strukturfonderna är riktade mot bestämda insatsområden. Det finns områden som vindkraftssatsningarna där de positiva regionala effekterna är stora och det fordras stora finansiella insatser. Vindkraften är ett område där energiomställningseffekten också är betydande.

Energimyndigheten vill peka på den rekommendation som gjordes i Berlindeklarationen 2007 utifrån European Policy Workshop on offshore WindPower Development ” 7. *The Commission should consider opening up the EU structural funds to the deployment of offshore wind power and cross border offshore grids, possibly including necessary onshore - investments, e.g. in the grid*”.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Josephine Bahr Ljungdell, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mathias Fock, verksjuristen Fredrik Selander samt handläggaren Gregor Bunge, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger

Gregor Bunge

Datum
2008-08-26

Strukturfondsprojekt med energirelevans

Energimyndigheten kan efter en genomgång av de åtta regionala strukturfondsprogrammens beviljade projekt för perioden 2007 -2013 kunnat konstatera att ytterst få av de beslutade programmen har en inriktning som till mål och syfte knyter an till Energimyndighetens verksamhet för att ställa om energisystemet. I nedanstående sammanställning beskrivs de aktiviteter som bedömts ha viss koppling till Energimyndighetens verksamhet även om de, utom i ett fall, inte bedömts vara av så stort intresse att de motiverar en ekonomisk medverkan från Energimyndighetens sida.

Energimyndigheten kan även om myndigheten inte går in med finansiering kunna stödja projekt som har energirelevans, med kontaktnät och kunskapsstöd, genom att visa på närliggande program och projekt eller genom att anvisa kunskapskällor såväl inom myndigheten som externa. Detta är, som myndigheten ser det, fallet med många av de projekt som myndigheten tar upp i bilagan.

Övre Norrland

Av strukturfondsprogram Övre Norrlands 59 aktiviteter är det ett som ev. kan ha viss anknytning till Energimyndighetens verksamhet men där kopplingen till energiomställning är sådan att en medverkan från myndigheten inte känns befogad.

Projektet är:

TräCentrum Norr

Projektet är baserat på det samverkansavtal som är underskrivet av samtliga parter inom centrubildningen TräCentrum Norr. Centrubildningen är organiserad för att få så många kontaktytor som möjligt mellan FoU och industrin på olika nivåer med lärande och beslutskraft i varje möte.

Målet för alla intressenter i projektet är att träindustrin genom nya/utvecklade produkter, system och tjänster kan öka förädlingsvärdet och stärka konkurrenskraften till gagn för såväl företagen som hela samhället.

Mätbara mål varierar inom olika delar av trävärdekedjan. Inom det industriella träbyggandet är projektets mål en ökad omsättning med 25 % och en ökning av antalet anställda med 50 %. Inom sågverksindustrin är en ökning av omsättningen

Datum
2008-09-01

inom fordonsteknik, men även teknikområden som sport- och upplevelseteknologi genom de synergier som finns i form av bland annat produktvalideringsbehov.

Förstudie avseende energigrödor

Arbetsgruppen har framförallt identifierat två huvudområden att arbeta med: Lantbrukare som idag inte är intresserad av salix trots att är den mest lönsamma grödan samt logistik/hantering som är avgörande faktorer för att få ett brett genomslag och kunna motivera potentiella näringsidkare att ta steget till energigrödor.

2007-11-01 till 2008-05-31

Projekt löv- och barrskog: Anpassad skogsskötsel för produktion av biobränslen och kvalitetsvirke

En optimal användning av den svenska skogen förutsätter ett effektivt och uthålligt brukande av alla trädslag som kan producera mervärden. Tiden mellan sådd och skörd är lång och det är idag helt omöjligt att avgöra vad som kommer att efterfrågas när dagens ungskogar blir föremål för avverkning.

En ökad diversifiering innebär att riskerna sprids och att skogens värde bättre kan parera förändrade marknadsvillkor. Naturligtvis kommer den svenska skogen även i framtiden att domineras av barrträd. Att utnyttja lövträdens egenskaper och produktionsmöjligheter kan bli ett viktigt komplement till nuvarande barrskogsbruk.

Ett tilltagande intresse för lövskogen börjar nu äntligen skönjas både bland skogstjänstemän och bland skogsägare. Nya riktlinjer för omställning till förnyelsebar energi har medfört ökade krav på att använda skogen som energikälla.

Utvecklingsinsatser för ökat uttag av skogsbiprodukter - i Mellannorrland

Inom projektets ska utvecklingsinsatser för ett långsiktigt och effektivt uttag av skogsbränslen (inklusive GROT och stubbar) genomföras. Nya arbetsmetoder ska testas och kunskapsnivån hos aktörerna ska höjas.

Projektet ska verka inom områdena: hanteringsteknik, nya lagringsmetoder, nya förädlingsmetoder, markskador samt nya skogsbiprodukter

Projektets övergripande syfte är att med kompletterande studier kartlägga, analysera och ta fram kriterier för hantering av skogsbränslen (inkl GROT) som leder till ökat uttag, lönsamhet och produktivitet. Detta för att möta det ökade behovet av skogsbränslen på kort och lång sikt

Målen för projektet är att verksamheten för skogsbränslehantering inom regionen får ökad lönsamhet och produktivitet, att forskare, innovatörer och entreprenörer kopplas samman, att nya företag startas och befintliga företag etableras i regionen

Innovativt Centrum för Hållbar Design

Som ett nav i projektet skall Formens Hus utvecklas till ett Innovativt Centrum för Hållbar Design enligt följande:

Infrastruktur:

Materialsamling: En samling med 100-150 vanligt använda material i färdiga produkter, byggnader och tillverkningsprocesser. Samlingen skall visa varje materials egna naturresursuttag från vagga till slutanvändning, samt andra avgörande egenskaper (ex.vis. utmattning, ledningsförmåga, nedbrytbarhet, biologisk nedbrytbarhet).

Halvfabrikat: En representativ samling av halvfabrikatprodukter. Beräkningar som ovan för material skall visas. Det skall vara de vanligaste halvfabrikaten inom industrin, arkitektur och hushåll från områden som hälsovård, säkerhetsprodukter, e-motorer, verktyg, ljuskällor, golvmaterial, elledningar, plaströr.

Exempelsamling: En representativ samling av dagens best practice lösningar som har en hög resursproduktivitet för att tillfredsställa konsumentbehov (ex.vis inom mat, möbler, hälsovård, energi, hygien, mobilitet, fritid). Regionala goda exempel ska tas fram.

Bostadstrappan: Skall skildra viktiga fundament i den moderna svenska bostadsutvecklingen utifrån ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv och hur detta påverkar arkitekturen, designen och byggandet. Bostadstrappan skall belysa framtida utmaningar för bostadssektorn beträffande en hållbar utveckling.

Webbaserad information:

Hemsida med en stor samling av goda exempel från hela världen samt regionen efter samma mall som exempelsamlingen ovan.

Hemsida med förteckning av data om den ekologiska belastningen, toxicitet, markanvändning, etc för olika material, halvfabrikat och slutprodukter.

Hemsida med information om dagens per capita konsumtion av natur- och energiresurser i ett stort antal länder. Dessutom om per capita utsläpp av CO2 och andra väsentliga emissioner, flytande föroreningar, hushålls avfall, etc.

Hemsida med information över omsättningen av olika material i världen, regioner, länder och städer som också visar förändring över tiden.

Hemsida med information om stimulerande och rättsliga åtgärder inom EU och andra länder som befrämjar dematerialisering.

Verkstäder och designkompetens för en designdriven innovationsprocess:

Formens Hus byggs klart för att inhysa modell- och prototypverkstäder samt integrera den Förberedande Industriella Designutbildningen i Formens Hus. Stockholm

Av strukturfondsprogram Stockholms 7 aktiviteter är det inget som har någon anknytning till Energimyndighetens verksamhet.

Datum
2008-09-01

skulle betydligt mer biogas kunna utvinnas och som restprodukt skulle ett näringsrikt pellets bildas för användning inom lantbruket. Denna tillverkning skulle även resultera i rent vatten av samma kvalitet som idag.

Denna omställning av reningsverket är omfattande och djupgående analyser krävs för att inleda projektet. Detta projekt söker därför stöd för att introducera dessa undersökningar.

Ett nätverk ska byggas upp och intressenter ska knytas till projektet. Lämpliga kandidater från kommun, reningsverket och dess leverantörer har redan visat intresse.

Projektet syftar till att stärka denna grupp, bygga ett nätverk med hjälp av seminarier, konferenser samt studiebesök i utlandet där liknande teknik är under konstruktion.

Skåne-Blekinge

Av strukturfondsprogram Skåne-Blekinges 29 aktiviteter är det 4 som har viss anknytning till Energimyndighetens verksamhet men kopplingen till energiomställning är så svag för de tre av projekten, som är inriktade mot miljöteknik, och för bebyggelseprojektet, att en medverkan från myndigheten inte känns befogad. Bebyggelseprojektet ska kunskapsmässigt kopplas till Cerbofprojektet. När det gäller biobränslebaserad närvärmeproduktion skulle det kunna passa in i småskalprogrammet., men detta måste undersökas närmare.

De 4 projekten är:

Affärsutveckling - för ökad biobränslebaserad närvärmeproduktion

Utvecklingen av närvärme är i en tidig fas. Exempel på bra lösningar vid närvärmeinstallationer behöver lyftas fram och demonstreras. Kunskap för projektering och byggande finns men den behöver spridas regionalt.

Projektet ska skapa mötesplatser och stimulera till fler affärskontakter mellan köpare och säljare avseende närvärme. Nätverk kommer att stärkas och utvecklas, informationsmöten, seminarier samt studiebesök att anordnas.

Arbetet kommer att utgå ifrån kommunernas underlag kring lokaler med fossilberoende uppvärmning samt intressenter bland landsbygdsföretagare. Information kring förutsättningar för biobränslebaserad produktion kommer att tas fram och spridas.

Projektet ska även bidra till att utveckla befintliga företag och nyföretagande inom området.

Datum
2008-09-01

Genomförandet av projektet sker i samverkan med andra projekt i ett s.k. virtuellt storprojekt. Inom det virtuella storprojektet har projektet "Svensk modell för ren tillväxt" två uppgifter:

samordnare och sekretariat för satsningen som helhet, samt projektgenomförande av funktionsprojektet "Ökad konkurrenskraft för miljöföretag".

Projektet "Svensk modell för ren tillväxt" kommer bl.a. att: bistå företag att hitta rätt marknad, rådgivning och affärsutveckling, exportutveckling, utföra studier, analyser och kartläggningar av företag på miljömarknaden, uppbyggnad och vidareutveckling av nätverk, samarbetsstrukturer och kluster, främjande av små och medelstora företags möjligheter att använda forskning i produktutveckling.

Insatser kommer att göras inom projektet för att främja offentlig upphandling som verktyg för ökad satsning på miljöteknik.

Virtuell inkubator för kommersialisering av idéer - inom miljöteknik: Sweden Cleantech Incubators

Marknadens förändrade krav, lagstiftning och ekonomiska styrmedel medför en ökad efterfrågan på teknik och produkter som såväl löser som förebygger miljöproblem. För att stimulera uppstart av företag inom miljöteknik kommer "Sweden Cleantech Incubators" (SCTI), en virtuell inkubator för uppstart av företag som stödjer hållbar utveckling, att byggas upp inom ramen för projektet. SCTI ska vara en virtuell inkubator, d v s en virtuell miljö för befintliga inkubatorer och andra intressenter med syfte att främja uppstart och utveckling av företag inom cleantech. Den sammanhållande arenan för SCTI kommer att vara hemsidan www.scti.se. Projektet kommer att arbeta med följande steg:

Öka inflödet av idéer
Urval av idéer
Affärsutveckling